מסורת
הש"ס

וקבעיה בשמיה · למנותה עם שאר תקנותיו ולהכי תנא תשע תקעות :

מתני' **סדר ברכות אומר אבות וגבורות כו' וקדושת היום ותוקע כו'** · דמנוה בשלש תקיעות של שלש שלש כדתניא לקמן בפירקין (דף לג:) : **גמ' רחמנא אמר אידכר** · כדתניא בברייתא לקמן : **לימא תשע דהואיל ואשתני** · מלכיות מזכרונות לענין תקיעה שאין תוקעין בהן אשתנו נמי לפחות מהן : **בני אלים** · לישנא דתקיפי כמו ואת אילי הארץ לקח (יחזקאל יז) : **הבו לה'** · הזכירו לפניו האיתנים : **מפני מה לא נאמר שבתון שבות שהרי פתח בו הכתוב תחילה** · והוא בא להזהיר על המלאכה שהיא עיקר וכך יפה לדרוש הואיל והוא ראשון במקרא והשביתה ראשונה לכולם : **אני ה' אלהיכם** · דלעני ולגר תעזוב וסמיך ליה בחדש השביעי זכרון תרועה : **אני ה' אלהיכם** · הוא לשון אני כאדון לכם : **אף כאן באמצע** · והיום תשע ברכות הן ואומרה בחמישית : **ירד רבי יוחנן בן ברוקא לפני התיבה** · לפי שמנוה להתפלל במקום נמוך קתני "ירד": **כר' יוחנן בן נורי** · דמתניתין : **לא כך היו נוהגין ביבנה** · בימי אבא כשהיתה סנהדרין שם :

מתני' אין פוחתין מעשרה מלכיות כו' : **גמ' הנך דכתיב בהו הללוהו בתקע שופר** · הנך דהללו אל בקדשו: **כנגד עשרה הדברות** · דכתיב בהו נמי שופר, ולא שמעתיה אלא ראיתיה ביסוד רביט יצחק בן יהודה : **עשרה מאמרות שהעולם נברא בהן** · בראש השנה : **בראשית נמי מאמר** **הוא** · ואף על גב דלא כתיב ביה ויאמר יהי שמים כמאן דכתיב דמי דבאמירה נמי איברי ולא בידים דכתיב (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו : **היכי קתני** · האי דר' יוחנן בן נורי האי "מכולם" דקאמר אמאן קאי אתורה נביאים וכתובים קאי דהא מכולהו אמר כדתנן מתחיל בתורה ומשלים בנביא והכי קאמר אם אמר שלש מן התורה ושלש מן הנביאים ושלש מן הכתובים מכל אחת ואחת יצא ולא פליג אדרבנן אלא אחדא דאינהו אמרי עשרה ואיהו אמר תשעה : **או דלמא** · האי ג' ג' אמלכיות וזכרונות ושופרות קאי שלש למלכיות ושלש לזכרונות ושלש לשופרות דהוו להו אחת מן התורה ואחת מן הנביאים ואחת מן הכתובים : **לא יפחות משבע וכו'** · ואי סלקא דעתך שלש מן התורה ושלש מן הנביאים ושלש מן הכתובים לכל (ג) אם כן שבע נמי שבע מן התורה ושבע מן הנביאים ושבע מן הכתובים הוה ליה רבי יוחנן בן נורי מוסיף :

מתני' אין מזכירין זכרון כו' :

גמ'

תורה אור

וקבעיה רביה בשמיה: **מתני'** °סדר ברכות אומר: אבות וגבורות וקדושת השם וכולל מלכיות עמהן ואינו תוקע, קדושת היום ותוקע, זכרונות ותוקע, שופרות ותוקע, ואומר עבודה והודאה וברכת כהנים דברי ר' יוחנן בן נורי אמר לו ר"ע אם אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר אלא אומר אבות וגבורות וקדושת השם, וכולל מלכיות עם קדושת היום ותוקע, זכרונות ותוקע, שופרות ותוקע, ואומר עבודה והודאה וברכת כהנים: **גמ'** אמר לו ר"ע אם אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר, למה הוא מזכיר רחמנא אמר אידכר אלא למה עשר לימא תשע דהואיל ואשתני אשתני: תנו רבנן מנין שאומרים אבות שנאמר °הבו לה' בני אלים מנין שאומרים גבורות שנאמר "הבו לה' כבוד ועוז" מנין שאומרים קדושות שנאמר "הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש" מנין שאומרים *(מלכיות) זכרונות ושופרות ר"א אומר דכתיב °שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: "שבתון" זה קדושת היום "זכרון" אלו זכרונות "תרועה" אלו שופרות "מקרא קדש" קדשהו בעשיית מלאכה אמר לו רבי עקיבא מפני מה לא נאמר "שבתון" שבות שבו פתח הכתוב תחילה? אלא "שבתון" קדשהו בעשיית מלאכה "זכרון" אלו זכרונות "תרועה" אלו שופרות "מקרא קדש" זו קדושת היום מנין שאומרים מלכיות תניא רבי אומר °אני ה' אלהיכם (א) ובחדש השביעי זו מלכות רבי יוסי בר יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר °והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם שאין תלמוד לומר אני ה' אלהיכם ומה תלמוד לומר "אני ה' אלהיכם" זה בנה אב לכל מקום שנאמר בו זכרונות יהיו מלכיות עמהן והיכן אומרה לקדושת היום? תניא רבי אומר עם המלכיות אומרה מה מצינו בכל מקום ברביעית אף כאן ברביעית רשב"ג אומר עם הזכרונות אומרה מה מצינו בכל מקום באמצע אף כאן באמצע. וכשקידשו ב"ד את השנה באושא ירד ר' יוחנן בן ברוקא לפני רשב"ג ועשה כר' יוחנן בן נורי אמר לו רבן שמעון לא היו נוהגין כן ביבנה, ליום השני ירד רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי ועשה כר"ע אמר רשב"ג כך היו נוהגין ביבנה למימרא דרבי שמעון בן גמליאל כר' עקיבא ס"ל והא אמר ב"ע מלכיות עם קדושת היום אמר להו ורשב"ג אומר קדושת היום עם הזכרונות אמר להו א"ר זירא לומר שתוקעין למלכיות. ליום השני ירד רבי חנינא מאי שני אילימא יו"ט שני למימרא דעברוה לאלול *והאמר רבי חנינא בר כהנא (ב) מימות עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר? אמר רב חסדא מאי "שני" ליום שני לשנה הבאה: **מתני'** אין פותחין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה שופרות ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמר ג' ג' מכולן יצא: **גמ'** הני עשרה מלכיות כנגד מי? אמר (*רבי) כנגד עשרה הלולים שאמר דוד בספר תהלים, הלולים טובא הוו? הנך דכתיב בהו °הללוהו בתקע שופר רב יוסף אמר כנגד עשרת הדברות שנאמרו לו למשה בסיני *ר' יוחנן אמר כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם, הי נינהו "ויאמר" (*ויאמר) דבראשית, ט' הוו? בראשית נמי מאמר הוא דכתיב °בדבר ה' שמים נעשו: ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמר שלש שלש מכולן יצא: איבעיא להו היכי קתני: שלש מן התורה שלש מן הנביאים ושלש מן הכתובים דהוו תשע ואיכא בינייהו חדא או דלמא אחד מן התורה ואחד מן הנביאים ואחד מן הכתובים דהוין להו שלש ואיכא בינייהו טובא? ת"ש דתניא אין פותחין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה שופרות ואם אמר שבע מכולן יצא כנגד שבעה רקיעים רבי יוחנן בן נורי אומר הפוחת לא יפחות משבע ואם אמר שלש מכולן יצא כנגד תורה נביאים וכתובים ואמרי לה כנגד כהנים לוים וישראלים אמר *)רב הונא אמר שמואל הלכה כר' יוחנן בן נורי: **מתני'** אין

מלכיות זכרונות ושופרות

מזכירין **)(זכרון מלכות ושופר) של פורענות. מתחיל בתורה ומשלים בנביא ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא:

*) [גי' הרי"ף רב המנונא אמר שמואל וגי' הרא"ש ר"נ אמר שמואל] **) [מלכות זכרונות ושופרות כצ"ל וכ"א בהרי"ף והרא"ש וכמשנה שבירושלמי]

גמ'

מתחיל בתורה ומסיים בנביא · וא"ת דבכל דוכתא משמע דנביאי עדיף מכתובים כדאמר (מגילה דף לא.) כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים וה"ק קראי דכתיבי בכתובי ברישא והדר בנביאי וי"ל משום דקראי דתהלים משלי ואיוב קדמו לנביאים ומה שאנו נוהגים להשלים בתורה דעבדינן כרבי יוסי כדאמרינן בגמרא המשלים בתורה זריז ומשובח וכן היו וותיקין עושין :

בשעת

עין משפט
נר מצוה

ל א מיי' פ"ג מהל' שופר הל' ז סמג עשין מג טור ש"ע א"ח סי' תקצא סעיף א :

לא ב טור א"ח סי' קיג:

לב ג מיי' פ"ג מהל' שופר הלכה ח טוש"ע א"ח סי' תקצא סעיף ד :

לג ד מיי' שם טור שם :

לד ה מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ה :

רבינו חננאל

ת"ר מניין שאומרי' אבות שנאמר הבו לה' בני אלים כלומר בני הגדולים כדכתיב ואת אילי הארץ לקח. גבורות שנאמר הבו לה' כבוד ועוז קדושות שנאמר הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קדש. ומניין שאומרים קדושת היום והוא אתה בחרתנו מכל העמים ומלכיות וזכרונות ושופרות דתניא ר' אליעזר אומר שבתון זכרון תרועה גו' שבתון זו קדושת היום כו'. א"ל ר' עקיבא מפני מה לא נאמר שבתון שבות שהרי בו פתח הכתוב תחלה אלא שבתון שבות קדשהו בעשיית מלאכה זכרון אלו זכרונות תרועה אלו שופרות מקרא קדש זו קדושת היום. ומנין שאומרים מלכיות עמהן שנאמר והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם.(א') שאין ת"ל אני ה' אלהיכם ולמה עוד כתוב אני ה' אלהיכם זה בנה אב כל מקום שנאמרו זכרונות יהיו מלכיות עמהן. הנה מצאנו מן התורה שצריך להזכיר זכרונות שופרות ומלכיות ולקדושת היום עוד באו לפרש היאך סידורו תניא ר' אומר קדושת היום שהיא אתה בחרתנו אומרה עם המלכיות בברכה רביעית מה מצאנו כל מקום בשבתות ובימים טובים ברביעית פי' אבות. גבורות. קדושת השם ואחריהן קדושת היום וכיון שעמד רבי כר' עקיבא דמתניתין הלכת' כוותייהו ואפי' רשב"ג דפליג על רבי אמר כר' עקיבא דמתניתין שהיו נוהגין ביבנה שתוקעין למלכיות והא דתניא לשני ירד ר' חנינא בנו של ר' יוסי הגלילי ועשה כר' עקיבא אוקמה רב חסדא מאי לשני לשנה הבאה והלכה כר' עקיבא דאמר אומר אבות וגבורות וקדושת השם וכולל מלכיות עם קדושת

הגהות הב"ח

(א) גמ' תניא רבי אומר אני ה' אלהיכם וכתיב ובחדש : (ב) שם והאמר רבי חנינא בר כהנא אמר רב מימות עזרא : (ג) רש"י ד"ה לא יפחות כו' מן הכתובים לכל אחד ואחד א"כ שבע נמי :

[תוספת' פ"ב]

גליון
הש"ס

מתני' סדר ברכות. עיין סנהדרין דף מט ע"ב תוס' ד"ה אף :

לעיל יט: [וש"נ ע"ש] ביצה ו. כג:

[נ"ל רבי לוי כ"א במגילה כא: ובפי' דהכא]

מגילה כא: [ליתא במגילה]

היום ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודאה וברכת כהנים ושים שלום : ירושלמי ר' בא בשם ר' אבא ב"ר ירמיה בתפלה הוא אומר אלהי דוד ובונה ירושלים ובנביא היא אומר אלהי דוד ומצמיח קרן ישועה. יום ר"ה שחל להיות בשבת ר' אומר פותח בשבת *) וחותם בשבת וי"ט בינתים ר"י בן פזי בשם ריב"ל הלכה כרבי : [מתני'] אין פותחין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה שופרות הני עשר כנגד מי כנגד עשרה הללו אל בקדשו כו' רב יוסף אמר כנגד עשר דברות ר' יוחנן אמר כנגד עשר מאמרות והן ויאמר ויאמר דבראשית שבראשית נמי מן המניין כי מאמר הוא שנא' בדבר ה' שמים נעשו : ירושלמי הני עשר מלכיות כנגד עשר קילוסין שאמר דוד בהללויה הללו אל בקדשו וגו' עד כל הנשמה תהלל יה עשרה זכרונות כנגד עשרה וידוין שאמר ישעיה רחצו הזכו מה כתיב בתריה למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ לכו נא ונוכחה : י' שופרות כנגד י' שופרות ופר ואיל ושעיר ר' יוחנן בן נורי אמר **) אם אמר ג' מן התורה ג' מן הכתובים וג' מן הנביאים יצא דהוו להו ט' ואיכא ביניהן חדא או דילמא אחת מן התורה אחת מן הנביאים ואחת מן הכתובים ואיכא בינייהו שבע בכל אחת מהן ת"ש דתניא ר' יוחנן בן נורי אומר לא יפחות משבע ואם אמר שלש מכולן יצא כנגד תורה נביאים וכתובים ואמרי לה כנגד כהנים

*) עי' ביצה יז וצ"ע. **) נראה דחסר כאן וצ"ל אם אמר ג' ג' מכולן יצא ואיבעיא לן היכי קתני שלש וכו'.

* ע"י [illegible]

*המקור לאמירות מלכיות מופיע [illegible]

* שמות כ:16

נושא

מח' ר' יוחנן בן נורי ור"ע בתקיעות בשמונה עשרה של מוסף ר"ה - בפרט האם תוקעין על מלכיות:
לריב"נ - לא
לר"ע - כן

נושא/מבנה

△ מנין שאומרים...

מקורות לאמירת ברכות השונות של שמונה עשרה של מוסף ר"ה

נושא

היכן אומרים ברכת קדושת היום של מוסף ר"ה - מח' רבי ורשב"ג

נושא

מח' תנאים במספר הפסוקים של מלכיות זכרונות ושופרות

נושא/מבנה

⏢ תשובות לשאלה "הני עשרה מלכיות כנגד מי"?

ריב"נ	מלכיות עם ג' הראשונות ואינו תוקע	קדושת היום ותוקע	זכרונות ותוקע	שופרות ותוקע
ר"ע	ג' הראשונות	מלכיות עם קדושת היום ותוקע	"	"
היכן אומר קדושת היום? רבי		קדושת היום עם מלכיות (ברביעית)		
רשב"ג			קדושת היום עם זכרונות (באמצע)	